

svojo živostjo antipod otopeli resignaciji, v katero zapada odrasli. Komunikacijski kratek stik neizbežno vodi v nasilje; droben kamen, ki se spremeni v skalo, ne prileti le v drevo, ampak tudi v srce. Interakcija diametralno nasprotnih svetov ustvarja mimobežnice – majhna velikanova jeza je v očeh punčke prevelika, umik v notranjost se zdi edina možna rešitev. Prehod 'skale' na simbolno raven uvede cikličnost; skala, zgnetena iz razočaranja, zavrnitve in strahu, zamrzne in (za vedno?) obtiči v srcu. Ko nas že skoraj prepriča, da ljubezen ni dovolj, ko z motivno konstantnostjo že anticipira neizbežno odtujitev in osamitev, v ključnem trenutku digresivno poseže v preteklost in doživi katarzično razpustitev. Akumulirano napetost, nakopičeno skozi generacije, uspe prebiti otrok, ki v vlogi medija omogoči uvid v jedro vozlišča. Zrcaljenje duše v otrokovih očeh odstira jasno izraženo sporočilo: odrešitev odraslega je v rokah otroka, spoznanje je skrito v ljubezni. Glasnik svobode je torej otrok, nedolžen in zaupljiv, predvsem pa edini, ki še zmore ohraniti vero v brezpogojno ljubezen. Odrešitev tako ni samo mogoča – je maksima in najmočnejša možna motivacija.

Kompleksnost razprtja medgeneracijskih odnosov zrcalijo pretresljivo avtentične ilustracije, prignane do skrajnih meja tragike, hermetično ujete v past bolečine, in končno: neskončno žareče ob vzpostavitvi ravnovesja. Izbira barv je več kot dramatična, kontrastnost pospešuje čustveno vrenje. Vsak detajl opravlja svojo funkcijo, nič ni prepuščeno naključju – obrazne mimike do potankosti presevajajo notranja stanja, ozadja pripovedujejo lastne zgodbe, v ospredje prihajajo nosilci zlih/dobrih slutenj (čevlji, roka, kamen, oči, skala s čevlji). Determiniranost preži na vsakem koraku: pretirana nasprotja (majhno/veliko, igrivo/otopelo, nežno/grobo) zgovorno izpostavljajo usodnost razmerja med otro-

kom in odraslim. Par čevljev – simbol robustne odraslosti – odsoten v idiliki srečnega otroštva poudarja lahkotnost, priklican v življenje ob usodnem trenutku prve agonije končuje brezskrbnost, (do)končno odložen ob razrešitvi in pomiritvi vzbuja upanje v svetlejšo prihodnost. Notranja razbremenitev omogoča zunanjo: odložena skala povzroči osvoboditev svoje zunanje refleksije v podobi para čevljev. Skupno upodobljena in neločljivo povezana na zadnji ilustraciji razkrivata sporočilnost, ki odpira širok manevrski prostor samospraševanju o preseganju bolečine in iskanju bližine. Tovrstne motivne analogije, ki jih zmore le slikaniško tkanje besede in slike, potrjujejo vrhunskost izvedbe v vseh ozirih.

Dragoceno osebno noto prispeva ročno izpisano besedilo in vse drobne aluzije (Van Goghov *Par čevljev*, Groharjev *Sejalec*) in igrarije perspektiv (kamen/skala, blizu/daleč), subtilno vgrajene v homogenost celote.

Slikaniška stvarnost, ki neizprosno vibrira v skrajnostih, mojstrsko izgrajuje večplastnost in zaokroženost celote, izčiščenost in precizna dodelanost tekstovno-slikovne kompozicije prinašata neponovljiv estetski užitek. V branje se torej ponuja slikanica, ki bo s svojo prvovrstnostjo prav gotovo prevzela še tako zahtevne bralne sladokusce.

Kristina Picco

1000 UND 1 BUCH 2008

Vsi štirje zvezki avstrijske revije *1000 und 1 Buch* (1000 in 1 knjiga) iz leta 2008 se posvečajo predvsem izčrpani predstavitvi posameznih mladinskih knjig, ki so obravnavane v okviru določenih tematskih sklopov. Posamezne teme teo-

retično niso obdelane tako podrobno kot v prejšnjih letnikih, bolj poglobljeno so obdelane in predstavljene knjige v okviru določene tematike. Posamezne številke so tudi bogato barvno ilustrirane.

Osrednja tema **prve številke** je zgodovina. Gerald Faschingeder v prispevku: *Was erzählt Geschichte? Aktuelle Positionen in den Teoriediskursen der Geschichtswissenschaft* (Kaj pripoveduje zgodovina? Aktualne pozicije v teoretičnih razpravah zgodovinske vede) poudari, da je v času globalizacije pisanje o zgodovini potrebno posodobiti in demokratizirati, pogledi na zgodovinske dogodke ne morejo biti več enostranski, upoštevati morajo stališča tako velikih kot majhnih narodov.

Dr. Gabriele von Glasenapp, sodelavka Inštituta za proučevanje mladinske literature na Univerzi Johanna Wolfgang Goetheja v Frankfurtu, v svojem prispevku *Geschichtserzählende Jugendliteratur. Strukturen – Inhalte – Neueste Entwicklungen* (Zgodovinska mladinska literatura. Strukture – vsebine – najnovejše razvojne smeri) oriše razvoj mladinske literature z zgodovinsko tematiko v Nemčiji. Kot se ločujeta zgodovinska znanost in zgodovinska literatura, je potrebno jasno definirati, kaj je zgodovinska literatura za otroke in mladino – *historische Kinder- und Jugendliteratur*. Na Nemškem prihaja pogosto do nejasnosti in mešanja in se pod to definicijo uvršča tako knjige za otroke in mladino iz preteklih obdobij, torej stare knjige, ki lahko vsebinsko sploh niso povezane z zgodovinsko tematiko, kot knjige za otroke in mladino, ki opisujejo zgodovinske dogodke – *Geschichtserzählende Kinder- und Jugendliteratur*. Knjige z zgodovinsko tematiko imajo dolgo tradicijo, ki se začneja konec 18. stoletja. Priljubljenost tega žanra se do danes, upoštevaje obdobje po 2. svetovni vojni v Nemčiji, ni zmanjšala in se v zadnjem

času celo povečuje. Zgodovinska tematika se povezuje tudi z elementi drugih žanrov, s pustolovščinami, z vojnami, z življenjepisi, kar bralce privlači, saj se ob branju ne le zabavajo, ampak tudi izobražujejo. V zadnjem času nastopa v tovrstnih zgodbah vse več deklisških junakinj, tudi bralk tega žanra je vedno več. S prevodi so se dogodki, prizorišča in junaki razširili na vse konce sveta in vse bolj so zajete tudi skupine z roba, kot heretiki, Romi, sužnji, Judi in podobne.

Časovno zaznamovana so tudi dela, ki opisujejo holokavst. Odnos avtorja, ki je pisal takoj po 2. svetovni vojni, se razlikuje od odnosa avtorja, ki piše o holokavstu danes. O nekaterih knjigah s to tematiko piše Kathrin Wexberg v prispevku *Etwas erfinden, um die Wahrheit besser zu begreifen. Literarische Darstellungsformen des Holocaust* (Kako bi resnico bolje dojeli. Literarne oblike opisov holokavsta).

O času in brezčasju v mladinski literaturi razmišlja Christine Knödler v prispevku *Zeichen Zeit (Znamenje Čas)*.

Čas in časovna obdobja imajo pomembno mesto tudi v sodobni mladinski literaturi. Junaki iščejo svojo identiteto tako, da proučujejo svojo preteklost in preteklost svoje družine, se lotevajo brskanja po preteklosti in zgodnjem otroštvu osebe, ki jim je ljuba, svojo preteklost tudi izbrišejo in si z novo identiteto začnejo ustvarjati novo življenje. Tudi pisatelji imajo v besedilih, ki zajemajo snov iz njihovega lastnega otroštva, različne pristope. O vsem tem piše Marlene Zöhrer v prispevku *Lebensgeschichten* (Življenjske zgodbe).

Alois Prinz, priznani literarni teoretik in pisec številnih biografskih del, je pri svojem pisanju zelo pozoren na to, da v njegovih delih kljub upoštevanju dejstev vendarle prevladuje literarni vidik. O njegovih zelo berljivih življenjepisnih delih za mlade piše Kathrin Wexberg v prispevku *Geschichte funktioniert nur*

über Geschichten (Zgodovina učinkuje le preko zgodb).

Andrea Mecke posveča svoj prispevek *Die Uskokten leben* (Uskoki živijo) priljubljeni klasični junakinji Zori in njeni tolpi iz hrvaškega mesteca Senj. Knjiga avtorja Kurta Helda (alias Kläber) *Die rote Zora und ihre Bande* (Rdeča Zora in njena tolpa) je prvič izšla pred več kot osemdesetimi leti. Zora in njeni uskoki se pojavljajo vedno znova v knjižnih ponatisih ter gledaliških in filmskih priredbah. Avtorica prispevka na kratko opiše tudi kontroverzni par, zakonca Liso Tetzner in Kurta Kläbra.

Ernst Seibert v prispevku *Nation* (Narod) kritično razmišlja o pojavljanju in obravnavanju pojma narod v avstrijski mladinski literaturi.

Gerhard Falschlehner in Kathrin Wexberg posvečata svoja prispevka *Richard Babmerger 1911 – 2007* preminulemu pisatelju, znanstveniku, založniku, soustanovitelju in vodji avstrijskega knjižnega kluba za mlade in inštituta za mladinsko književnost (Österreichischer Buchklub der Jugend, Institut für Jugendliteratur).

Franz Derdak v prispevku *Historie: Folie oder politischer Denkanstoss?* (Zgodovina: norost ali politična spodbuda za razmišljanje?) analizira nekaj mladinskih knjig, katerih vsebina se navezuje na dogajanja v deželah bližnjega vzhoda in Afrike, ki naj bi šolarjem približale in omogočile boljše razumevanje drugačnega sveta.

Novejša avtobiografska dela, v katerih so opisani spomini na otroštvo, ki so ga zaznamovali holokavst, železna zavesa ali pa čas kulturne revolucije na Kitajskem, dobivajo nove dimenzije. Caroline Roeder se v prispevku *Politimprägnierte Kindheit* (S politiko prežeto otroštvo) posebej osredotoči na slikanico Čeha Petra Sisa (živi in ustvarja v Ameriki) *Die Mauer* (Zid), München, Wien: Hanser, 2007 in na slikanico Kitajca Angeja Zhanga: *Rotes Land Gelber Fluss*

(Rdeča dežela Rumena reka), München: Hanser, 2007.

V svetu izredno odmeven spomin na otroštvo je ujet v stripu iranske avtorice Mariane Satrapi *Persepolis*, ki je doživel več kot 25 prevodov v druge jezike in bil kot animirani film na kanskem filmskem festivalu odlikovan z nagrado žirije. Mariane Satrapi je bila rojena leta 1969 v mestu Rasht v Iranu. Od leta 1984 do leta 1988 je živela v izgnanstvu na Dunaju, se nato vrnila v Iran in ga leta 1994 ponovno zapustila; Zdaj živi v Franciji. Knjiga je izšla leta 2002 v francoskem jeziku, film pa je nastal leta 2007 v francosko-ameriški (ZDA) koprodukciji. Prispevek o *Persepolisu* je napisala Silke Rabus.

Martina Rényi v prispevku *Erlebte Erfahrung* (Doživeta izkušnja) predstavi knjigo pisateljice Renate Welsch *Johanna* (1979), zgodbo iz časa pred 2. svetovno vojno v Avstriji, ki jo opredeli kot zgodovinsko zgodbo za vse čase.

Prispevki **druge številke** so tematsko ubrani na reči. Reči ali stvari so tisto, kar nas obdaja, s čimer se nenehno srečujemo, jih nekatere poimenujemo z določenimi imeni, nekatere pa ostanejo preprosto le reči. In kaj je z rečmi v mladinski literaturi?

Elisabeth Wildberger v prispevku *Schläft ein Ding in allen Titeln* (V vsem tiči neka reč) opiše nekaj knjig za najmlajše, v katerih s pomočjo neverjetne otroške domišljije nastajajo imenitne zgodbe, ki so jih spodbudile čisto preproste reči.

Marlene Zöhrer v prispevku *Erzählte Welten* (Pripovedovani svetovi) prikaže s posameznimi primeri iz mladinskih knjig, da v tekstu opisane stvari, kot na primer glasba, ki jo poslušata junak, kosi garderobe, ki jih nosi, športni dogodek, ki se ga junak udeleži, in drugo lahko posredno prikažejo, kje in kdaj se je zgodba odvijala in opredelijo karakter junaka.

Pisateljica Adelheid Dahimène v prispevku *Ich wäre gern ein wenig gegenstandsloser* (Raje bi imela manj stvari) spregovori o stvareh, ki jih zbiramo praktično vse življenje. Začne se pri deklicah z zbiranjem papirnatih prtičkov in pri dečkih z zbiranjem slik živali, nogometašev in drugega ter nadaljuje z zbiranjem najrazličnejših predmetov. Opuščene zbirke so odložene v kleti in na podstrešju. Ob selitvah jih večina vrže stran. A v novem bivališču si kmalu začnejo kopičiti nove stvari.

Nicole Kalteis v prispevku *Sammeln – ordnen – archivieren* (Zbiranje – urejanje – arhiviranje) na primerih iz mladinskih knjig prikaže pomembno vlogo zbirateljstva. Ljudje zbiramo stvari, spomine, zgodbe, ideje. Zakaj to počnemo, ni čisto jasno. Lahko je to relikv iz časov, ko sta bila nabiranje in lov nujna za preživetje. Nekateri psihologi vidijo povezavo med delovanjem možganov in našim zbiranjem. Tudi v možganih se veliko zbira, ureja in arhivira. Otroci so rojeni zbiratelji. Če pomislimo, kaj vse najdemo v otroški sobi ali v otroških žepih, je otroško zbiranje na videz sicer kaotično, pa vendar ima vsak predmet otroške zbirke določeno vlogo. Neka reč ima lahko čarobno moč, ki povede otroka v domišljjski svet, kjer ga ščiti pred nevarnostmi. Posedovanje neke zbirke je lahko celo povod spopad med otroškimi skupinami. Z odraščanjem postaja zbiranje bolj sistematično in urejeno in zadovoljuje zbirateljsko strast.

Lukas Bärwald v prispevku *Kunst-Stücke* (Umetni-deli) v pregledu mladinskih knjig, v katerih nastopajo osebe, ki nosijo proteze, nadomestne dele telesa (od kapitana Kljuke do robotov), poudari, da gre pravzaprav za simboliko minevanja.

Kathrin Steinberger v prispevku *Vom Herrn der Dinge zum Sachenreiter* (Od posedovanja do izgube stvari) opiše najpogostejše predmete, ki se pojavljajo v

fantazijski literaturi; med njimi prevladujejo prstani in nakit, sledijo meči in noži in nato še kamni. Junaki sicer rešujejo s pomočjo teh čudežnih predmetov probleme in naloge, vendar na koncu te čudežne stvari in celo del sebe izgubijo, z izkušnjami in spoznanji pa pridobijo zrelost.

Na smetiščih in pokopališčih za stare avtomobile je ogromno stvari, ki otroke spodbujajo k obnovi ali kreativni predelavi, s čimer dobijo tudi novo vlogo. Tam so tudi odvržene igrače, ki lahko v pravih rokah zaživijo na novo. In so reči, ki nekaterim omogočajo preživetje ali pa vzbujajo željo po drugačnem in boljšem življenju. Franz Lettner v prispevku *Hier würde ich gerne wohnen ...* (Tu bi rad živel ...) opozori na mladinske knjige s tovrstno tematiko, katerih avtorji so Fulvio Testa, Jörg Müller, Tomi Ungerer, Christine Nöstlinger, Kevin Brooks, Tommy Wieringa in še nekateri.

Heidi Lexe v prispevku *Beerdigungen* (Pogrebi) pokaže s primeri iz knjig vse tiste reči, ki se zdijo otrokom nujno potrebne, ko se dokončno poslavljajo od svojih ljubih živali ali predmetov, na katere so bili navezani. Posebej pozorni pa so otroci na posamezne stvari tudi ob obredu slovesa z drago osebo.

1, 2, 3 ... kirschrote runde Nascherei (1, 2, 3 ... češnjevo rdeča sladkarija) je naslov prispevka Sigrid Binnenstein, v katerem opiše knjige, ki so namenjene najmlajšim otrokom. V njih so stvari, ki jih otrok spoznava in začenja poimenoovati.

Einar Turkowski je leta 2005 navdušil strokovnjake s svojim diplomskim delom in s svojimi prvimi ilustracijami, za katere je na 21. bienalu ilustracij v Bratislavi leta 2007 prejel prestižno nagrado Grand Prix. Istega leta je prejel še nagrado za slikanico v Troisdorfu (Troisdorfer Bilderbuchpreis). Že leta 2008 je bila z njegovo ilustracijo opremljena naslovnica kataloga bolonjskega knjižnega sejma. O

tem, kaj zaznamuje umetnost tega nemškega ilustratorja, piše Hans ten Doorenkaat v prispevku *Eine Leidenschaft, ein Wagnis ...* (Ena strast, eno tveganje ...).

Kako pomembni so najrazličnejši predmeti, ki jih ilustrator vnese kot rekvizite v svojo upodobitev nekega prizora, opozori Silke Rabus v prispevku *Reine Nebensache?* (Čisto postranska stvar?).

Nemški ilustrator Jens Rasmus v prispevku *Ein kleines Ding: die Vignette* (Majhna reč: vinjeta) spregovori o vinjeti, v kateri se lahko bolje izrazi kot v risbi velikega formata. Prav v vinjeti zaživijo tiste majhne stvari, za katere sicer nikjer več ni prostora.

V tej številki so predstavljeni nagradenci (knjige in avtorji) avstrijske nagrade za mladinsko književnost v letu 2008 (Österreichischer Kinder- und Jugendbuchpreis).

V prispevku *Sprechen in Bildern* (Povedano v slikah) predstavi Wendelgard Beikircher mlajšo, a s številnimi mednarodnimi priznanji nagrajeno francosko ilustratorko Isabel Pin, ki sedaj živi v Berlinu. Za knjigo *Eine Wolke in meinem Bett* (Oblak v moji postelji), Berlin: Aufbau Verlag, 2007, sta skupaj s pisateljem Heinzom Janischem leta 2008 prejela avstrijsko nagrado za mladinsko književnost v kategoriji slikanice.

Heidi Lexe v prispevku *Gilt nun nicht mehr, was bisher war?* (Ali ne velja več to, kar je doslej?) predstavi nagrajeno knjigo Lilly Axster in Christine Aebi *Alles gut* (Vse dobro), Gumpoldskirchen, Wien: de'A Verlag 2007.

Jens Thiele v prispevku *Vernünftiger Text und launiges Bild? Zum dialog von Wort und Bild in Das Meer ist riesengross* (Pametno besedilo in šaljiva slika? O dialogu med besedo in sliko v *Morje je neizmerno*) predstavi v kategoriji knjig za mladostnike nagrajeno delo *Das Meer ist riesengross*, Bibliothek der Provinz, 2007, ki jo je napisala Inge Fasan in ilu-

strirala Linda Wolfsgruber. O isti knjigi sta napisala prispevka še pisateljica Inge Fasan in Tamare Bach.

V rubriko 'za vse čase' Lukas Bärwald tokrat uvršča knjigi *Die Spatzenelef* (*Vrabčje moštvo*) pisatelja Karla Brucknerja (prva izdaja Globus Verlag, 1949, zadnja Dachs, 2000) in *Elf Freunde müsst ihr sein* (Prijeteljska enajsterica morate biti) pisatelja Sammyja Drechsla (prva izdaja Thienemann, 1955, zadnja Thienemann, 2008). Naslov prispevka je *Der Klassiker: Die Wiener Spatzenelef gegen das 'Team' aus Berlin* (Klasika: Dunajskih enajst vrabcev proti moštvo iz Berlina).

V obsežnem delu številke, ki je posvečen recenzijam novejših knjig, je tudi predstavitev *Rdeče kapice* bratov Grimm v upodobitvi Květe Pacovske iz leta 2007.

Objavljeno je tudi vabilo na prvi tečaj za ilustratorje pod vodstvom Renate Habinger. Cena udeležbe na poletni šoli je (bila) 320 evrov, za študente pa 290 evrov.

Številki je priložen še privlačen plakat, na katerem so vse knjige, ki so prejele nagrado Österreichischer Kinder- und Jugendbuchpreis 2008. Knjige so predstavljene s kratkimi povzetki vsebin in potrebnimi bibliografskimi podatki.

V **tretji številki** je precej prispevkov posvečenih knjigam, ki so bile nominirane za nemško nagrado za mladinsko književnost 2008 (Deutscher Jugendliteraturpreis). V posameznih kategorijah (slikanice, knjige za otroke, knjige za mladostnike, poučne knjige in knjige po izboru žirije mladih) je nominiranih po šest knjig, ki so originalno nemške ali pa prevedene v nemščino. Zanimivo je, da je od tridesetih nominiranih knjig kar dvajset prevodov, največ iz angleščine, v izboru žirije mladih pa so sami prevodi. Seznam nominiranih knjig je bil objavljen spomladi na leipziškem knjižnem

sejmu, nagrade pa so bile podeljene jeseni na frankfurtskem knjižnem sejmu. Tudi v tej številki revije je priloga s seznamom nominiranih knjig. Avtorji posameznih prispevkov pa nominirane knjige obširno ocenjujejo, izražajo pa tudi svoje kritično mnenje o nagradi.

Med avtorji nominiranih del je tudi ameriška pisateljica in Andersenova nagrajenka iz leta 1978 Paula Fox, s katero se je pogovarjala Siggi Seuss. V prispevku z naslovom *Alles blieb ungesehen schön* (Vse so lepo prezrli) nam pisateljica odkrije svoj odnos do današnjega načina življenja mladih, ki žal ne opažajo stvari okrog sebe, saj so čisto poglobljeni v virtualni svet. Za nagrado je bila nominirana njena knjiga *Ein Bild von Ivan* (*Slika o Ivanu*).

Zanimiv (tudi zato, ker je eden redkih) je intervju s švicarskim pisateljem, Andersenovim nagrajencem 2008, Jürgom Schubigerjem. Pisatelj jeva knjiga *Der weisse und der schwarze Bär* (*Beli in črni medved*), ki jo je ilustrirala Eva Muggenthaler, je bila nominirana tudi za nemško nagrado za mladinsko književnost 2008. Naslov prispevka, ki sta ga pripravili Christine Lötscher in Christine Tresch, sodelavki švicarskega inštituta za otroške in mladinske medije (Schweizerischer Institut für Kinder- und Jugendmedien) v Zürichu, je *Das Dazwischen gehört sehr zu mir* (Tisto vmes je samo zame). V pogovoru pisatelj izčrpno pripoveduje o svojem pisanju proze in poezije.

Pisci prispevkov v **četrty številki** se posvečajo številkam. Zanima jih, kako in s kakšnim namenom so prisotne v knjigah za mlade.

Nicole Kalteis v prispevku *Mit zwei beginnt das /Er/zählen* (Z dva se prične /pripovedovanje/ preštevanje) obravnava nekaj mladinskih knjig, v katerih ima štetje vlogo nekega sistema. Lahko gre za zbiranje, ki je oštevilčeno in katalo-

gizirano, lahko za nizanje presenečenj, ki se dogajajo vsak dan skozi vse leto, lahko za številko predela mesta, kjer junak stanuje in ga to statusno opredeljuje, lahko gre za odštevanje, ki je za dogodke odločilno, lahko za štetje kilometrov, ki je bistveno za premagovanje razdalj. Številke so posebej priljubljene pri avtistih.

Christine Knödler v prispevku *Zahlen zählen* (Štetje števil) obravnava knjige za otroke in mlade, ki mlade preko igre uvajajo v matematiko. Spomni tudi na številke, ki se pojavijo v imenih knjižnih zbirk (na primer Pet prijateljev), v naslovih (na primer *Črni 7*) številka je lahko tudi me (na primer Septimus) ali pa je dodana imenu (na primer Pavel četrti), da niti ne govorimo o pomenu številke perona. V zgodbah dobi pomen številke pojasnilo.

Susan Kreller v prispevku *Zahlen bitte!* (Štejte, prosim!) s primeri iz knjig pokaže na to, da so številke, preštevanje in sezname v mladinskih knjigah zelo pogosti.

Heinke Ubben v svojem prispevku *Jetzt schlägt's 13* (Sedaj udari 13) razglablja o simboliki števil in prisotnosti simbolike v mladinski literaturi.

Sistem zaporedja velja tudi v knjigah, ki so napisane v obliki dnevnika ali pa ima dnevnik v njih pomembno vlogo. O tovrstni literaturi, v večji meri namenjeni deklicam in bolj izjemoma fantom, piše Jana Mikota v prispevku *Literarische Tagebücher* (Literarni dnevniki).

Dejstvo je, da je naše življenje povezano z matematiko, čeprav se tega večina ne zaveda. Z matematiko je povezan tudi literarni ustvarjalni proces. V nekaterih knjigah se tudi protagonisti zatečejo k matematiki in s pomočjo števil skušajo reševati svoje stiske. To so lahko avtisti ali pa tako imenovani čudežni otroci. O tem piše Aischa Luckner v prispevku *Mathematik als Stilmittel der Jugendliteratur* (Matematika kot stilno sredstvo v mladinski literaturi).

Lukas Bärwald v prispevku *Ordnung hilft Haushalten* (Red pripomore h gospodarnosti) pokaže na primerih iz mladinske literature na vlogo števil, ki opredelijo verodostojnost kraja, socialni položaj literarne osebe ali pa pokažejo pot v drugi svet.

Andrea Mecke v prispevku *Von Wurzeln und Differenzen* (O koreninah in razlikah) predstavi mladinske knjige, v katerih je govora o različnih načinih življenja v okviru družine. Število družinskih članov je povezano s simboliko števil. Odnosi med njimi niso vedno dobri, vendar se večinoma izkaže, da je družina pomembna vrednota.

V tej številki sta predstavljeni še Rotraut Susanne Berner in Renate Habinger, priznani in uveljavljeni ilustratorki.

Knjiga Johanne Spyri *Heidi*, ki sodi med klasike mladinske literature, doživlja vedno nove izdaje. Tokrat je več prostora namenjenega izdajam z ilustracijami Hannesa Binderja in Tomija Ungererja.

Tanja Pogačar

LEVSTIKOVE NAGRADE

Levstikove nagrade **Založbe Mladinska knjiga**, ki praznujejo letos že 60 let so bile prve založniške nagrade v povojnem obdobju. Ustanovljene so bile predvsem z namenom, da bi spodbujale slovenske književnike, slikarje in znanstvenike k ustvarjanju za mlade bralce. Prvič so bile podeljene leta 1949. Založba jih je nato štirideset let vsako leto podeljevala pesnikom in pisateljem, ilustratorjem in avtorjem poljudnoznanstvenih del za izvirne stvaritve, ki so bile po mnenju strokovnih žirij najboljše

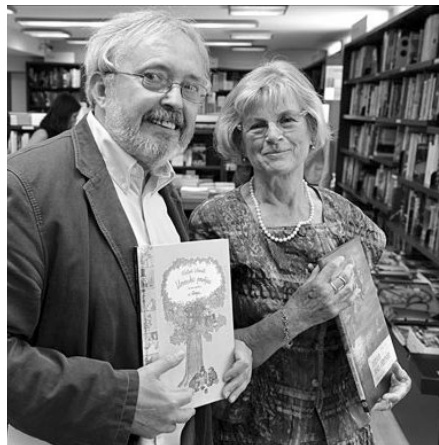
dosežki v ustvarjanju knjig za otroke in mladino in so izšle pri Mladinski knjigi. Tako so Levstikove nagrade pomembno prispevale k razvoju otroške in mladinske književnosti v slovenskem kulturnem prostoru.

Od leta 1989 Mladinska knjiga nagrade podeljujejo bienalno. Ob petdeseti obletnici prve podelitve (1999) je Založba uvedla še nagrado za življenjsko delo. Prvi nagrajenki za življenjsko delo sta bili pisateljica Kristina Brenkova in akademska slikarka – ilustratorka *Marlenka Stupica*.

Skupaj je bilo doslej podeljenih kar **198 nagrad**.

LETOŠNJE LEVSTIKOVE NAGRADE:

- za življenjsko delo: pisateljica in prevajalka **Polonca Kovač** in akademski slikar in ilustrator **Matjaž Schmidt**
- za izvirno besedilo: pisatelj **Andrej Rozman-Roza** za avtorske uganke v slikanici *Uganke 100 + 1*
- za izvirne ilustracije: akademski kipar **Svetlan Junaković** (*Uganke 100 + 1*)

Nagrajenca, ilustrator Matjaž Schmidt in pisateljica Polonca Kovač (foto: Aleš Černivec/Delo)

V utemeljitvi nagrade za življenjsko delo **Polonci Kovač** je žirija med drugim zapisala, da je »pisateljica Polonca